

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Iosephi Vicecomitis Ambrosiani Collegii Doctoris
Observationes Ecclesiasticæ In quo [!] de Antiquis
Baptismi Ritibus, ac Cæremonijs agitur**

Visconti, Giuseppe

Parisii, 1618

Cap. 25. Quibus cæremoniis scrutinia conficerentur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64585](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64585)

dicitur est enim in Ordine Romano, & Ru-
 perio Abbate: finis Missarum solennis; & colli-
 guntur temporibus ad Ecclesiam illam. rursus: hora
 reuertantur ad Ecclesiam. Futurum autem
 scrutinium in precedenti baptizandis indiceba-
 tur, quod iisdem authoribus affirmare possum.
 sequentem norisima sunt illa loca: annunciat pres-
 byter, ut in ipsa hebdomada reuertantur ad Ecclesia,
 annunciat presbyter, ut in ipsa hebdomada reuer-
 tantur ad Ecclesiam, annunciat presbyter, ut in ip-
 sabato sancto reuertantur ad scrutinium; incipit
 ubi, dei denunciatio scrutini ad electos, deinde annun-
 ciat presbyter, ut in ipsa hebdomada reuertantur ad
 scrutinium: quarta feria scrutinium sic erat ad cate-
 chizandos pronuntiandum, finis missarum solennis
 annunciat presbyter, ut in ipsa hebdomada reuer-
 tantur ad scrutinium; & similia alia quae ipsos le-
 gibus frequentissime occurrunt, sed a nobis pre-
 termittuntur studio breuitatis, cum memineri-
 mus verba, quae in exordio Missae sabbati
 quarti Quadragesimae leguntur, *sicentes venite*
 ad uos, antiquae consuetudinis vestigium esse.
 quibus cognitis, longiori probatione immora-
 ti, superuacaneum est.

Scrutinium
 futurum i-
 dicebatur
 in praece-
 denti.

Vestigium
 in icendi
 futu um
 Scrutinium
 in anteco-
 denti.

Quibus caeremoniis scrutinia conficerentur.

CAP. XXV.

Fuit etiam in more positum apud maiores,
 ut scrutinia certis quibusdam caeremoniis;
 & ritibus religiosè conficerentur; quo maiori
 pietate fideles ad ea accederent. Sed, cum

Scrutinia septem, ut dictum est, scrutinia essent. tam
omnia iisdem ceremoniis peragebantur: que
admodum significant verba Ordinis Romani
ipsum scrutinium faciunt, sicut illa duo praece-
ptum aperitionem fecerunt: & faciunt ipsum
scrutinium per omnem ordinem, sicut anteriori fecerunt
item, ut compleant ipsum scrutinium, ut mox
per omnia, sicut anteriora fecerunt, quatenus
ea ceremoniae fuerint, non inutile dico
care. Primo itaque omnium nomina, quae
prioribus scrutiniis descripta fuerant, de
la publicè recitabantur: ut quicumque
erant, ex clero, siue populo, eorum vitam
mores commodius obseruare possent. quod
re videndum B. Gregorij sacramentarium &
Ordo Romanus, qui totam hanc quaestione
copiosissimè tractauerunt. & quoniam de
dem in nomine baptizandorum satis
diximus, illinc assumes, quae ad hunc locum
pertinebunt. Post haec ad morum, atque
disquisitionem animum appellebant. unde
S. Augustinus ex *aminis* nomen scrutiniis
posuit lib. 2. de fid. ad catech. m. cap. 1. quod
dilectissimi, quod in vobis celebratum est: quod
quod hac nocte circa vos actum est: quod praece-
noctibus actum non est, ut ex locis secreti singula
ducere in conspectum totius Ecclesiae, ubi
suce humiliata, quae male fuerat antea exaltata,
humilitate pedum, cilicio substrato, in vobis celebrat
retur examen, &c. & Concilium Carthagenense
quartum cap. 85. verbum examinandi pro
tandi adhibuit: baptizandi nomen suum deus
diu sub abstinentia vini, & carnum, ac
impugnare

Scrutini-
orum cere-
monie
quoniam
essent.

Recitatio
nominum,
prima ce-
remonia.
Morum,
& fidei dis-
quisitio, te-
cunda ce-
remonia.

quod hac nocte circa vos actum est: quod praece-
noctibus actum non est, ut ex locis secreti singula
ducere in conspectum totius Ecclesiae, ubi
suce humiliata, quae male fuerat antea exaltata,
humilitate pedum, cilicio substrato, in vobis celebrat
retur examen, &c. & Concilium Carthagenense
quartum cap. 85. verbum examinandi pro
tandi adhibuit: baptizandi nomen suum deus
diu sub abstinentia vini, & carnum, ac
impugnare

inquisitione crebra examinari, baptismum percipiant.
 Et eadem S. Augustinus innuere videtur,
 et eorum tempore eos, qui disquirendi e-
 rant, vitam pie, & religiosè traduxisse. quod
 propterea factum existimo, vt ipsi dignitatem
 suam, nemine contradicente, declararent: an
 ad eos inquit li. de fid. & operi. *disimulamus*
in nobis nostris, vt vel nos ipsos non recordemur,
quam fuerimus attentis, atque solliciti, quid nobis
impulerent, à quibus catechizabamur, cum fontis il-
lus sacramenta peteremus, atque ad hoc competentet
eam vocaremur: vel non intueamur alios, qui per
periculosos ad lauacrum regenerationis accurrunt,
quales sunt ipsi diebus, quibus catechizantur, scru-
tantur? Atque hoc à multis Patribus clarius
 explicatum fuisse, qui eos euoluerit, facile in-
 telliget. Rupertus enim Abbas lib. 4. de Di-
 uina. Offic. cap. 18. quarta, inquit, ergo feria nona
 celebratur in iuria, que appellantur scrutinia;
 scrutinia vero dicuntur à scrutando; quia perscru-
 tantur erat in his, qui accedebant, ne qua radix a-
 mantudinis subesseret, velut fuit in Simone Mago. &
 Hago à S. Victore lib. de sacram. cap. 17. de
 die scrutini, eandem sententiam explicans,
 ait: quia prædicta quarta feria de fide inquiruntur,
 & instruantur; ideo dies illa, dies scrutini, & of-
 ficiam illud scrutinium appellatur. Quod tamen
 de fide inquisitione est dictum, non ita in-
 telligi volo, vt, qui eam penitus non hausis-
 sent, à baptisate rejicerentur. nam verissi-
 mum est, in pluribus scrutiniis eos, qui nescie-
 bant, fidei rudimenta edoctos esse: vt ex illo
 Ordinis Romani colligere possum: *scrutini*
tur.

N II

In scruti-
 niis fidei
 rudimenta
 quâdoque
 explicabã-
 tur.

UNIVERSITÄTS-
 BIBLIOTHEK
 PADERBORN

dicim dilectissimi fratres, quo electi nostri a vobis
 instruuntur, immuere cognoscitis & intra certum
 uinam misericordiam omni pietatis obsequio
 implorat: da qua sumus Domine electi nostri, a
 sanctis edocti mysteris. & renouentur fonte bap-
 tismatis, & inter Ecclesie tuae membra numeremur.
 Amalarius quoque Fortun. li. 1. de Ecd. Officiis
 fidem suam profert his verbis: scrutinium pro-
 prium hinc agna habet, & propriam missam
 missa, quam publicam vocamus, est modo dicitur
 in ea commemoratio celebratur eorum, quae aguntur
 scrupulo, duo officia ibi aguntur, imbutio namque
 & moribus. Accedit alia autoritas Roderici
 Abbatis non minoris potestatis, & momenti
 quidem cum saepe alibi hanc consuetudinem
 tradidit. tum praecipue lib. 4. de Diuin. Officiis
 cap. 20. ita scribens: quarta feria scrutinium
 erat ad catechumenos pronuntiandum: scrutinium
 dilectissimi fratres, quo electi nostri diuini nominis
 antur, imminere cognoscite. Quibus omnibus
 gregie conueniunt. quae ex Hugone Victorino
 lib. 4. de Diuin. Officiis cap. 20. hic adscriptum
 quia praedicta quarta feria de fide inquiruntur, &
 instruuntur: ideo dies illa dies scrutini, & officium
 illud scrutinium appellatur. His peractis, genua
 ad Deum quinque flexis genibus fundere. In
 totidem vicibus ab humo surgere, Diaconus
 imperabat; ut quinque Christi plagas, vni-
 vis omnis expiandi ad baptismum deriuatis,
 frequenter meditatione recolendas, & cele-
 tam sibi lucem a sole iustitiae iteratis precibus
 implorandam esse, cognoscerent. tum eis de-

Quinquies
 homi ster-
 ni, & toti-
 dem vici-
 bus surge-
 re, tertia
 caereonia

ceptores, & susceptrices, vna cum acolytho, & infra, cum
 saluarem crucis notam in fronte imprime-
 bant: & deinceps acolythus, manu capiti im-
 polita, sacra carmina, & solennes exorcismos
 adhibebat. quæ omnia vno loco fuse comple-
 tus est Ordo Romanus de Offic. Miss. his ver-
 bis. *venentur infantes ab acolytho per nomina, vel
 aduocatos scripti sunt, & statuuntur, ut prius, &
 postea aduocentur à diacono ita: orate electi: flectite
 genua, & postquam orauerint, dicat: leuate, complete
 matrem vestram, & dicite amen. & respondeant
 amen. item dicat diaconus, signate illos, acce-
 dite ad benedictionem, & signent illos infantes in
 frontibus eorum in patris, vel matris, cum pollicibus
 suis dicendo: in nomine patris, & filij, & spiritus san-
 cti, & imponat manum super eos, his verbis: Deus
 Abraham, Deus Isaac, &c. & hoc signum sanctæ
 crucis, quod nos frontibus eorum damus, tu maledicte
 diabole nunquam audeas violare, & annunciat dia-
 conus, dicens: orate electi, flectite genua, & reliqua.
 & signant patris, ut prius, & sequitur alius aco-
 lythus, ut super masculos faciat crucem, sicut prius
 fecit, & imponens manus super eos, dicit: audi male-
 dicte satanas adiuratus per nomen æterni Dei, &c.
 tunc diaconus dicit: orate electi, & reliqua. & sig-
 nant patris, vel matris, ut superius. inde tertius
 acolythus facit crucem in frontibus puerorum; sicut
 anterior fecit, & imponit manum super capita eo-
 rum, dicendo: exorcizo te immunde spiritus, &c.
 & admonet diaconus, orate electi, & reliqua, sicut
 antea, & signant patris, sicut prius: tunc presbyter
 accedit, faciens Crucem in singulorum frontibus, sicut
 prius, & imponit manum super capita ipsorum,*

Nu ij

Signū cru-
 cis in fron-
 te, quarta
 cetermonia,

dicens hanc orationem . eternam , &c. *aspice*
consummatis , iterum admonentur a diacono
re electi : flectite genua . & post paululum dicit
nate : complete orationem vestram in nomine , &
te , Amen , iterum dicit signate illos , state cum
plina , & silentio , audientes attentè . & signate

Cineris ad- trini , *ut primò* . Ultima omnium fuit cineris
 sperio vi- sacerdote consecrati adpersio , de qua loquitur
 tima care idem * Ordo Romanus , adeo luculentè
 monia totam profequitur , ut nec orationem etiam
 * De de- nunt. scrut. ignorare . sic enim inquit : eadem die in
 ad elect. de auctoribus , & in titis quatuor Evangelis in
 benedictio cineris ad eos , qui scrutinia sunt habituri
 & baptizari desiderant . tum sequitur beati
 Etio : exorciſo te cinis in nomine Dei patris
 tentis , & Iesu Christi filij eius , & spiritus
 qui te per ignem in favillam conuertit , prout
 sicut iussione Dei per sanctum famulum eius
 cinis vitule in populo adpersus , omnem iniquitatem
 nem Israel sanctificauit , ita tu exorciſa te in
 ne S. Trinitatis , adpersus in eis , qui scrutinia sunt
 habituri , eos sanctifices , ut diabolus non latet
 manifestetur , atque expellatur , ut puri , & sancti
 uentiantur . & paulo post : te item petimus , &
 gamus omnipotens Pater , ut sicut Nimitarum
 lus ad predicationem Iona propheta misericordiam
 tuam Domine exorantes , suorum veniam misericordiam
 consequi peccatorum ; ita & hi , qui ad tuam gratiam
 percipiendam venire desiderant , amputatis carnis
 bus maculis per sacri baptismatis regenerationem
 suorum finem constituant . votorum , per totam
 cineres super eos , qui scrutinia sunt habituri , ad
 sus ibidem : eadem die percipiunt orationem

rit. ac (er...
m, &c. ap...
ur a d...
p paulum...
m in rom...
illos, s...
enti, & s...
ium fuit...
io, de qua...
o luculen...
tionem...
idem die...
Euangeli...
tima sunt...
sequitur...
Dei patri...
& spiritui...
ueris p...
malum...
ommem...
orci, a...
qui ser...
olis non...
puri, &...
m petim...
Uniuersar...
ete m...
ueniam...
ad tuam...
mpu...
regenerat...
per s...
habita...
at oration...

... ad reddendum in sabbato s.
... tunc spargat cineres super eos, qui scrutinia
... Videmus igitur priori loco cine-
... super baptizandorum caput adpersum
... ve sanctitatem & innocentiam, qua in
... percipitur, ante oculos proponeret.
... quod verita sit (nihil enim pugno) quid prohi-
... etiam rationem adijcere? etsi enim ambi-
... & auidi nouarum rerum fortasse videri
... possit, non acquiescere in tanti Authoris sen-
... tencia; tamen datur hæc venia veterum rituum
... scripturis, vt in consuetudinum ratione suã
... interponant iudicium, & si quid verisimile
... videatur, pro confesso adhibeant, quod & fe-
... citius alias scæpe, & nunc faciendum nobis ar-
... bitramur, vt veritas clarius innotescat. Quare
... nostra ea de re sententia hæc est, cineris ad-
... personem ad vitæ incommoda, & voluntaria
... penas illos, qui baptizandi erant, inuitas-
... se, quoniam apud veteres cum Hebræos, tum
... fidei Christianæ professores, quicumq; admisi
... sceleris penas dabant, cinere caput adspere-
... re soliti erant, de quo tunc dicemus, cum pœ-
... nitentiæ ritus persequemur. De hac autē causa
... dicent alij, vt velint, nos sane probabilia at-
... tulimus, quæ sequi facile, affirmare vix pos-
... sumus. Atque hæc cæremonia, & reliquæ om-
... nes penitus abolitæ sunt: nisi quod interpola-
... tis vicibus orandi, & surgendi vestigium in Ec-
... clesia Mediolanensi permansit: quando die re-
... dempto orbi dicato Canonici Ordinarij, Ar-
... chidiacono indicente, aliquoties ingenua pro-
... cumbunt, nam hos electorum vices sustinere, profecta.

Cinīs super
caput bap-
tizandorū
quate ad-
spere-
tur.

Cineris ad-
spere-
ndi
alia causa.

Pœnitētes
tum He-
bræi, tum
Christiani
cinere ca-
put adspere-
bant.

Scrutiniōrū
cæremoniæ
omnes a-
bolitæ.

Prostratio
Canonico-
rum Ordi-
natorum
die Veneris
Sancti vnde
profecta.

ex plurimis argumentis, quæ afferri possunt
illud maximū est, quoniam eadem verba
in scrutiniis, *flectite genua*, & *leuati*, non
gravi mysterio adhibentur.

*Scrutiniis etiam infantes subiectos fuisse: & sigilla
de vnoquoque facta: deque habitu, & circulo
ratione eorum, qui ad scrutinia accedebant,
ac cæteris ad scrutinia per-
tinentibus.*

CAP. XXVI.

Scrutiniis
subiiciebā-
tur etiā in-
fantes, &
quomodo.

Sed iam, scrutiniolorum ritibus expositis,
nam illis se subiicerent, lectorem docere
oportet. quamuis vero consuetudinis ratio
ad solos adultos pertinere videatur: dicendum
consequar tamen, ut omnes intelligant, etiam
infantes scrutiniolorum lege strictos fuisse
quidem ut fidei, aut morum rationem sacerdoti-
bus redderent, (quod præstare per se
non licebat) sed ut cæremoniis, & ritibus præ-
sertim exorcismo lustrarentur. quod Patres
Concilij Bracharensis secundi cap. 9. exorcismi
purgationem vocauerunt his verbis: *præcipue
Quadragesime seruare ieiunia, & mediante
dragesima ex viginti diebus baptizandos infantes
exorcismi purgationem offerre. Sed apertius testi-
monium ex Ordine Romano petere licet, quod
in denunciatio. scrutini. ad elect. sic ait: quarta
hora, hora tertia, scribantur nomina infantum
eorum, qui ipsis suscepturi sunt. & diaconus illis*